

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IAȘI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

METODE INTERACTIVE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE

**– SUPORT DE CURS –
STRUCTURA CURSULUI (45 ore)**

**FORMATOR,
*Mihaela Gotcu***

–2011–

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Cuprins

1. Metode interactive, învățarea prin cooperare

- 1.1 Definiere termeni, avantajele și limitele aplicării metodelor interactive
- 1.2 Conversația – conversația euristică
- 1.3 Discuția – dezbateră
- 1.4 Colțurile
- 1.5 Asaltul de idei – Brainstorming, Diagrama Venn, SVI – Știu – Vreau să Știu – Am Învățat

2. Cadrul didactic și metodele interactive de predare-învățare

- 2.1 Competențele cadrului didactic care aplică metode interactive
- 2.2 Mozaicul cu fișa de experți
- 2.3 Gândiți – Lucrați în perechi – Comunicați – Think –Pair – Share, utilizarea TIC

3. Viziune în aplicarea metodelor interactive

- 3.1 Proiectarea lecțiilor interactive
- 3.2 Evaluarea învățării interactive

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSORU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

1. Metode interactive, învățarea prin cooperare

1.1 Definiere termeni, avantajele și limitele aplicării metodelor interactive

Cuvântul metodă provine din grecescul *methodos* (*odos* = cale, drum și *metha* = către, spre) și înseamnă cale care duce spre... cunoaștere, un mod de explorare a unui fenomen, în vederea aflării adevărului, drum de parcurs pentru a atinge un scop, pentru a obține un rezultat.

Astfel, pentru profesori, metoda reprezintă o cale de organizare și conducere a activității de cunoaștere a elevului (de învățare). Metoda este un instrument didactic cu ajutorul căruia elevii asimilează cunoștințe și forme comportamentale, și, în același timp, este un instrument didactic cu ajutorul căruia profesorul facilitează stimularea și dezvoltarea lor cognitivă.

Activitatea instructiv-educativă este un ansamblu de acțiuni interdependente menite să aibă unele finalități. Fiecare acțiune are rațiunea ei proprie, fiecare servește unui obiectiv parțial sau intermediar ce mijlocește realizarea unuia mai general sau mai îndepărtat: scopul activității. Acțiunea nu este cea mai mică subunitate a activității, ea fiind alcătuită din mai multe operații. Acestea se deosebesc de acțiune prin faptul că nu au un scop propriu, ci ele servesc atingerii scopului acțiunii din care fac parte. Astfel, din punct de vedere executiv, activității îi corespunde o anumită metodologie, acțiunii – o metodă, iar operației – un procedeu.

Altfel spus, metoda reprezintă ansamblul sau sistemul procedeelor sau modurilor de execuție a operațiilor implicate în actul învățării, integrate într-un flux unic de acțiune, în vederea atingerii obiectivelor propuse.

Reprezentați grafic corespondența între activitate – acțiune – operație, respectiv metodologie – metode – procedee.

Metodele interactive sunt acele metode care promovează învățarea interactivă, care sunt orientate către intensificarea interacțiunilor și interrelațiilor în cadrul grupului de elevi, care conduc într-un mod organizat, fie în grupul-clasă de elevi, în grupuri mici sau în perechi, la construcția interactivității, fiind cele care încurajează schimbul liber de cunoștințe, de idei, de experiențe, confruntarea de opinii și argumente, în vederea ajungerii în comun la noi clarificări, la construcția unor noi cunoștințe și soluții la probleme.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSORU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Interactive sunt metodele care contribuie la crearea unor situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare și colaborare a elevilor, dorința de a-și împărtăși ideile, opiniile, experiențele. Altfel spus, sunt metodele care evoluează în condițiile activizării unor situații și conflicte socio-cognitive.

Varietatea metodelor interactive este mare. Ele se pot diferenția în funcție de sarcina care le este propusă. Astfel, unele favorizează jocul interactiv de roluri și situații, altele angajează la cooperare explorativă, dezvoltând valențele euristice ale căutării și imaginației, sau atrag elevii la cooperare interpretativă și la valorificarea evenimentelor sau faptelor. Iar unele stimulează participarea la construcția împreună a sensului sau a înțelesului propriu conținuturilor studiate, ori sunt centrate pe producerea de idei și rezolvarea de probleme.

Comun tuturor le este respectarea unor reguli de participare, autoimpuse, așa cum ar fi: respect reciproc, atitudine pozitivă, toleranță, sinceritate, ascultare până la capăt a celui care vorbește fără a interveni sau a întrerupe, abținere de a monopoliza discuția, punctualitate, analiză a faptelor și nu a persoanelor etc.

Întocmiți o listă de minimum 3 metode interactive pe care le întrebuințați în mod curent la clasă.

Ce știm despre învățare?

1. *Învățarea nu este niciodată completă*

Deși adulți, gradul nostru de înțelegere continuă să crească pe măsură ce ne comparăm ideile noi cu experiența anterioară. Ideile vechi pot fi modificate în lumina noilor experiențe.

2. *Învățarea este individuală*

Deși un grup întreg de copii – sau adulți – este supus aceleași experiențe, procesul de învățare va fi diferit pentru fiecare în parte.

3. *Învățarea este un proces social*

Unele procese de învățare au loc în grup. Învățarea împreună cu alții este sau poate fi stimulativă.

4. *Învățarea poate fi distractivă*

Acesta este un lucru de care mulți adulți se îndoiesc sincer, amintindu-și vremea când erau elevi. Totuși, învățarea poate fi dificilă și distractivă în același timp. Chiar și comiterea de greșeli poate face parte din distracție – de câte ori ați căzut când ați învățat să mergeți pe bicicletă?

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

5. *Învățarea este activă*

Altcineva ne poate învăța, dar nimeni nu poate învăța în locul nostru. Învățarea presupune participarea noastră activă în teorie și în practică.

6. *Învățarea înseamnă schimbare*

Caracterul chinez scris semnificând cuvântul *schimbare* este o combinație a caracterelor pentru durere și posibilități. Ca adulți, avem responsabilitatea de a menține balanța flexibilă pentru fiecare copil. Și pentru noi, de asemenea, învățarea poate presupune schimbări dureroase. Uneori trebuie să renunțăm la convingeri adânc înrădăcinate. Provocarea la schimbare prin învățare poate fi percepută ca fiind antrenantă sau descurajantă. Deseori este și una și alta.

Completați de unul singur următoarele propoziții

1. Învăț greu atunci când.....
2. Învăț ușor atunci când.....
3. Învățând în grup.....
4. Învăț ușor de la cineva care.....
5. Învăț cu plăcere când.....

Ce răspunsuri ați dat? Ce spun aceste răspunsuri despre modalitatea proprie de învățare?

Există diferite modalități în care oamenii învață, anumite stiluri de învățare. Citiți materialul elaborat de Conf. Univ. dr. Adriana Nicu, accesibil la linkul direct:

http://dppd.ulbsibiu.ro/ro/ccocd/consiliere/documente/stilul_de_invatare.pdf. Ați aplicat un chestionar asemănător celui inclus la finalul materialului, elevilor dumneavoastră?

Dacă da, vă ajută în activitatea educativ-instructivă faptul că știți stilurile de învățare ale elevilor dumneavoastră? Cum?

Dacă nu, credeți că ar fi util în activitatea educativ-instructivă să cunoașteți stilurile de învățare ale elevilor dumneavoastră? Cum?

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Învățarea ține de activitatea individuală, personală și nu poate fi cu nimic înlocuită. Însă nu este cu mai puțin adevărat faptul că relațiile interpersonale, de grup, nu constituie un factor indispensabil învățării. Cu cât elevul reușește să preia asupra lui o parte din ce în ce mai mare din ceea ce face profesorul, cu atât mai mult el se va afirma ca un coparticipant lucid, direct și activ la propria formație, cu atât mai mult există șansa ca, din *obiect* al educației, elevul să devină *subiectul* propriei sale transformări.

Învățarea interactivă are numeroase avantaje:

- ✓ elevii sunt stimulați să lucreze cu idei și concepte care le permit emiterea unor interpretări proprii și rezolvarea originală a unor probleme, ceea ce stimulează dezvoltarea unei gândiri de nivel superior
- ✓ elevii se simt mai legați de școală și clasă, ceea ce determină o motivație sporită, care poate conduce la un nivel ridicat de atenție și retenție
- ✓ elevii învață să lucreze unii cu alții, cooperarea asigurând dezvoltarea abilităților necesare unei vieți împlinite în familie și societate
- ✓ elevii învață să se înțeleagă cu copii ce aparțin altui sex, altei grupări etnice sau sociale și își dezvoltă o puternică conștiință de sine

Întocmiți o listă de alte argumente care susțin învățarea interactivă și aduceți exemple din propria experiență, dacă le întrebuințați în mod curent la clasă.

1.2 Conversația – conversația euristică

Dialogul profesor-elevi este considerat o modalitate de instruire foarte eficientă. Dialogul școlar este subordonat în întregime unor sarcini didactice și educative specifice.

Metoda conversației, bine condusă, angajează un sistem de interacțiuni verbale profesor-elevi. În raport cu obiectivele instructiv-educative urmărite, ea îndeplinește numeroase funcții, printre care se disting:

- a) funcția euristică, de redescoperire a unor adevăruri și formativă în același timp (conversația de tip euristic)
- b) funcția de clarificare, de sintetizare și aprofundare a cunoștințelor, cu care elevii au avut contact cognitiv în prealabil (conversația de aprofundare)
- c) funcția de consolidare și sistematizare a cunoștințelor, de întărire a convingerilor științifice etc (conversația de consolidare)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

d) funcția de verificare sau de control (de examinare și evaluare) a performanțelor învățării (conversația de verificare)

Conversația euristică este cea mai des întrebuințată și ne vom opri asupra ei. Ea reprezintă o modalitate aparte de învățare prin descoperire. Specificul ei rezultă din faptul că atunci când recurge la această tehnică interogativă, profesorul îi determină pe elevii săi să efectueze o activitate comună de gândire, să depună un efort personal de căutare. Altfel spus, conversația euristică îi supune pe elevi la investigație întreprinsă în sfera informațiilor existente deja în mintea lor și îi determină să descopere, pe baza valorificării propriei experiențe de cunoaștere, noi adevăruri. De aici și denumirea de conversație euristică.

Citiți următorul paragraf:

„Didactica actuală preconizează o mai frecventă utilizare a întrebărilor convergente (care îndeamnă la analize, comparații, sinteze, integrări de date, asociații de idei, explicații, elaborări de noi generalizări și îndeosebi a întrebărilor divergente, care exersează gândirea pe traiectorii inedite, originale, implicând răspunsuri multiple, o diversitate cât mai mare la aceeași problemă), precum și a întrebărilor de evaluare (care solicită emiterea unei judecăți proprii de valoare asupra aspectelor întâlnite, în funcție de criterii diferite, întrebări de anticipare, de predicție etc).” (Cerghit, 2006, p. 143)

De ce vor fi necesare astfel de întrebări? Dați câteva exemple de întrebări convergente, divergente și de evaluare (minimum trei).

1.3 Discuția – dezbateră

Discuția este un schimb reciproc și organizat de informații și de idei, de impresii și de păreri, de critici și de propuneri, în jurul unei teme sau chestiuni determinate, în scopul:

- a) examinării și clarificării (aprofundării) în comun a unor noțiuni și idei
- b) consolidării și sistematizării datelor și conceptelor cu care elevii au avut un contact cognitiv în prealabil
- c) explorării unor analogii, similitudini și diferențe dintre diverse teorii, concepte
- d) efectuării unor analize de caz, literare
- e) soluționării unor probleme teoretice și practice complexe care comportă mai multe alternative și în mod deosebit a acelor care necesită originalitate și intuiție (insight)
- f) dezvoltării capacității de expresie verbală și de creativitate colectivă

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRUINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IAȘI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Dezbaterea are înțelesul unei discuții pe larg și amănunțite a unor probleme adeseori controversate și rămase deschise (polemică), urmărindu-se influențarea convingerilor, atitudinilor și conduitei elevilor.

Discuțiile oferă o dimensiune socializată a activității de învățare, crează o atmosferă deschisă, de receptivitate și de apropiere reciprocă, intensifică comunicarea reală și relațiile din cadrul grupului, favorizează formarea deprinderilor de cooperare, de rezolvare a problemelor, contribuie la construirea unui climat de participare activă.

Discuția (dezbaterea) valorifică cât mai mult posibil experiența de cunoaștere și capacitățile intelectuale ale elevilor. O discuție sau o dezbatere poate să extindă și să perfecționeze cunoștințele anterior dobândite, să asigure transferul lor în situații și probleme, să ofere mijloace proprii unei evaluări publice a ideilor exprimate și a posibilităților de generalizare a ceea ce au învățat elevii (Gagne, 1975, p. 324), să contribuie la promovarea spiritului științific.

În cursul discuției, participanții expun și explică, întreprind analize și interpretări, fac comparații și comentarii, resping sau acceptă idei și soluții, formulează ipoteze și concluzii, iau decizii și adoptă atitudini, exprimă opinii și sugestii, activități care conferă metodei un caracter operațional. Astfel, aceasta stimulează inițiativa și participarea activă și responsabilă, favorizând obținerea unor rezultate la care nu s-ar fi putut ajunge atât de ușor de unul singur.

Întrebările sunt foarte importante în mecanismul provocării și susținerii unei dezbateri, acestea putând genera tăcere sau animație sau putând să producă revelații, ori să scoată la un moment dat discuția din „punctul mort”.

Tipuri de întrebări:

Tipul întrebării	Caracteristici	Exemple
Frontală, generală sau de ansamblu	Adresată tuturor elevilor	Care este cauza...? De ce...?
Directă	Adresată unui anume elev	X, de ce susții...?
Inversată (redirijată)	Primită de profesor de la un elev și returnată acestuia (clasicul răspuns prin întrebare)	Elev: Ce se întâmplă dacă...? Profesor: Tu ce părere ai...?
De releu și de comunicare	Întrebarea pe care un elev o adresează profesorului, iar acesta din urmă o repune unui alt elev sau când răspunsul la	Elev: Nu aveți totuși impresia că...? Profesor: X a ridicat o problemă extrem de interesantă. Ce părere

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRUINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IAȘIProiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

	aceeași întrebare este dat prin completare de alți elevi	aveți despre asta?
De revenire	Întrebarea pe care o pune profesorul, reluând o observație, o idee, o părere emisă anterior de unul dintre elevi și a cărei luare în seamă nu este indicată în acel moment	Y și-a exprimat mai devreme părerea că... Cum credeți că... ?
Imperativă	Se formulează de fapt o cerere categorică și necondiționată	Vă rog să rezumați părerea voastră... Enunțați cauzele...
De controversă	Presupune răspunsuri contradictorii legate de aspecte principale	Există sau nu viață pe Marte? Talentul se moștenește sau se cultivă?

(după Cerghit, 2006, p. 150-151)

Pași de parcurs:

- ✓ introducerea în dezbateri: formularea problemei cu sublinierea importanței ei teoretice și practice, inclusiv a dificultăților care rezultă; în cazul unei dezbateri, deschiderea se poate realiza prin prezentarea a două referate care vor cuprinde puncte de vedere sau soluții diferite
- ✓ dezbateri propriu-zise: cuprinde luările de cuvânt ale participanților
- ✓ sintetizarea rezultatelor: sistematizarea concluziilor și argumentelor la care s-a ajuns, însoțite de aprecieri

Cercetările lui Piaget demonstrează că „... un copil raționează cu mai multă logică atunci când este angajat într-o discuție cu altcineva” (Piaget, 1972, p. 77), că în schimbul de idei cu alții, el se vede obligat „...să-și organizeze propria gândire în mod operatoriu.” Comentați citatele de mai sus în două paragrafe (minimum 6 rânduri, maximum 10 rânduri).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSORU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

1.4 Colțurile

Această metodă poate fi folosită ca un mijloc activ de a conduce o dezbatere bazată pe aspecte controversate, la care se pot prezenta două sau trei puncte de vedere. Prin această metodă, elevii sunt implicați în dezbateri, cerându-li-se să parcurgă procese de grup, pentru a formula argumente constructive. Metoda poate fi folosită după o prelegere, după ce se citește un text, după vizionarea unui film sau după aducerea în discuție a unui subiect pe care elevii doresc să-l analizeze. Prin această metodă, elevii sunt încurajați să-i asculte pe ceilalți cu atenție și să-și schimbe opinia inițială, dacă argumentele celorlalți sunt suficient de convingătoare.

Pași de parcurs:

Le propunem elevilor un subiect controversat din unitatea de învățare și le explicăm că trebuie să reflecteze la acel subiect pentru a ajunge la o concluzie preliminară.

Stabilim pozițiile pe care trebuie să le ia elevii pe baza subiectului pus în discuție (cel puțin două poziții contrare), pe care elevii le pot discuta.

Le cerem elevilor să redea în scris, timp de 3 minute, propriile argumente în sprijinul ideilor lor. După ce au terminat de scris le cerem ca cei care au susținut un punct de vedere să se ducă într-un colț al sălii, iar cei care au susținut contrariul să se ducă în colțul opus al sălii. Cei nehotărâți vor sta în alt colț al sălii.

Timp de 5 minute, elevii din fiecare grup își vor spune sau citi argumentele, după care vor ordona ideile, trecându-le pe o foaie de hârtie. Fiecare grup își va desemna unul sau doi purtători de cuvânt, care să reprezinte grupul în dezbateră care va urma.

Pe rând, purtătorii de cuvânt vor fi invitați să își prezinte pozițiile, sugerându-le nehotărâților să treacă de partea unui grup sau altul, în funcție de cât de convingătoare sunt argumentele prezentate. De asemenea, se pot muta membrii din cadrul unui grup care au avut, inițial, alt punct de vedere.

Dacă grupurile au nevoie de încurajare, se poate interveni cu întrebări de sondare:

- ✓ De ce membrii grupului A nu acceptă părerea membrilor grupului B?
- ✓ Cu ce nu sunteți de acord din ceea ce a spus celălalt grup?
- ✓ Din ceea ce ați auzit, ce v-a ajutat să aveți o opinie mai clară?

După ce dezbateră a avut loc, se trag concluzii (fiecare elev își stabilește grupul final, iar grupul este rugat să-și sintetizeze argumentele în câteva fraze). Ca temă pentru acasă, elevilor li se cere să scrie o lucrare în care să prezinte poziția adoptată, menționând atât argumentele, cât și contraargumentele posibile.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Care sunt avantajele și dezavantajele aplicării acestei metode?

1.5 Asaltul de idei – Brainstorming, Diagrama Venn, SVI – Știu – Vreau să Știu – Am Învățat

Asaltul de idei – Brainstorming

Brainstormingul (engl. *Brain* = creier, inteligență, *storm* = furtună, asalt, brainstorming – în traducere fidelă = furtună în creier, în traducere liberă = metoda asaltului de idei, metoda inteligenței în asalt) este o metodă a discuției în grup, inițiată de A. Osborn (1953) cu funcția de a înlesni căutarea și găsirea celei mai adecvate soluții a unei probleme de rezolvat, printr-o intensă mobilizare a ideilor tuturor participanților la discuție.

Este un bun exercițiu de stimulare și cultivare a creativității de grup, pentru a îndruma elevii să producă mai multe soluții.

Aspecte de luat în considerare:

- ✓ în prima fază, odată problema lansată în discuția unui grup nu prea mare, de circa 20-30 elevi, se lasă frâu liber dezlănțuirii gândirii și imaginației creative ale acestora, cerându-li-se să exprime spontan și deschis ideile și ipotezele care le vin pentru prima dată în minte
- ✓ pentru a elibera elevii de sub influența oricărui factori de inhibiție, de timiditate, de frica de a nu greși ori de a își atrage critici, este inadmisibil ca judecarea ideilor enunțate să aibă loc imediat; prin aceasta se încearcă evitarea oricărui blocaj intelectual, prevenirea inhibării spontaneității de gândire
- ✓ trebuie ascultate cu atenție toate ideile elevilor, fiecare dintre ei fiind încurajat să construiască pe ideile precedente emise de alți colegi, să încerce noi asociații, să le combine și să ajungă la idei superioare celor inițiale, la un nou produs; ceea ce poate apărea neobișnuit sau absurd pentru un elev, poate fi binevenit pentru un altul, poate sugera o idee nouă, interesantă și utilă
- ✓ în cadrul discuției, elevii sunt încurajați permanent, indiferent de valoare intervenției lor; nici o idee, nici o soluție, oricât de imposibilă sau aberantă ar părea ea, nu trebuie înlăturată; ironizarea neștiinței sau a greșelilor, cuvântul ridicol sunt necunoscute în brainstorming, întrucât ele se dovedesc nefavorabile procesului de creație

Evaluarea și selecția ideilor emise și a soluțiilor propuse sunt lăsate pe mai târziu (peste o zi, peste două zile) și se face de către profesor sau împreună cu elevii. De aici și denumirea de metoda evaluării amânate.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IAȘI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Ideea (soluția) emisă de un elev conduce la stimularea activității celorlalți. Amânarea evaluării, ignorarea unor reguli și obișnuințe care întăresc conformismul, încurajează creativitatea elevilor.

Brainstormingul se folosește mai puțin în lecțiile obișnuite și mai mult în cadrul unor lecții de sinteză cu caracter aplicativ.

Care sunt cele mai importante aspecte ale metodei brainstorming care trebuie să fie reținute, știute de către profesor?

Care sunt limitele acestei metode?

Diagrama Venn

Diagrama Venn este metoda care îi ajută pe elevi să organizeze grafic un conținut, astfel încât asimilarea informației să fie facilitată.

Prin aplicarea acestei metode îi învățăm pe elevi cum să extragă informațiile esențiale dintr-un conținut, îi ajutăm să atribuie informațiilor anumite semnificații, îi ghidăm să stabilească ierarhii, cronologii și alte ansambluri organizate de cunoștințe, îi învățăm să exerseze principalele operații ale gândirii (analiza, comparația, sinteza, generalizarea, abstractizarea etc), îi ajutăm să stabilească conexiuni logice între vechile cunoștințe și noile informații, îi ghidăm prin reflecții și restructurări succesive de informații, acestea fiind învățate mai ușor.

Diagrama Venn este formată din două cercuri care se suprapun parțial. În arealul în care se suprapun cele două cercuri se grupează asemănările, iar în arealele rămase libere deosebiriile dintre două aspecte, idei sau concepte. În părțile separate ale cercului, elevii înscriu atributele care sunt unice fiecăruia dintre cele două articole care sunt comparate, iar în partea de suprapunere ei înregistrează atributele pe care cele două articole le au în comun. Diagrama se utilizează fie pentru evocarea unor cunoștințe, fie pentru restructurarea ideilor extrase dintr-un text în etapa de realizare a sensului ori a reflecției.

Etape de parcurs

Comunicarea sarcinii de lucru: elevii sunt rugați să deseneze fiecare în caiet două cercuri parțial suprapuse. De exemplu, între România și Republica Moldova există asemănări și deosebiri. Într-un cerc sunt scrise elementele esențiale prin care se caracterizează numai România, iar în celălalt elementele

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

specifice numai Republicii Moldova. În spațiul în care se suprapun cele două cercuri scrieți asemănările sau deosebirile dintre două state.

Activitate individuală

Ea poate fi folosită pentru a arăta asemănările și diferențele între două idei sau concepte. Profesorul poate cere elevilor să construiască o diagramă completând în perechi doar câte un cerc, care să se refere la unul din cele două idei/concepte. Apoi elevii se pot grupa câte patru pentru a-și compara cercurile, completând împreună zona de intersecție a cercurilor cu elementele comune celor două expediții.

Activitate în perechi: elevii prezintă partenerului ce a completat. Apoi, completează Diagrama Venn cu informațiile obținute de la coleg.

Ați aplicat această metodă la orele dumneavoastră?

Dacă da, cum ați derulat activitățile (cum ați grupat elevii, cum ați îndrumat elevii, cum ați verificat)?

Dacă nu, cum ați derula activitățile (cum ați grupa elevii, cum ați îndruma elevii, care ar fi modalitățile de verificare ale îndeplinirii sarcinii de lucru)?

Ce finalitate a avut/ar avea lecția predată folosind Diagrama Venn?

SVI Știu – Vreau să știu – Am învățat

Etape de parcurs

Împărțiți tabla în trei coloane mari, notate „ȘTIU”, „VREAU SĂ ȘTIU” și „AM ÎNVĂȚAT” (vezi tabelul mai jos). Rugați elevii să facă la fel în caietele lor.

Prezentați subiectul și rugați elevii să spună ce știu sau cred că știu despre subiect.

Discutați până când se detașează un set de elemente esențiale, de care elevii sunt suficient de siguri.

Notați-le în coloana „ȘTIU” de pe tablă și rugați elevii să facă la fel în caietele lor.

Vor apărea și puncte neclare, pe care le puteți nota în zona „VREAU SĂ ȘTIU”.

Rugați elevii să se gândească la lucruri pe care ar fi curioși să le afle și care au legătură cu subiectul, și notați-le în coloana a doua.

Ajutați elevii să formuleze întrebări asupra punctelor neclare. Acestea pot apărea din discuții asupra detaliilor controversate sau din categoriile de cunoaștere care le stârnesc curiozitatea.

Recitați întrebările care au apărut și indicați-le pasajul ce trebuie citit.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

După ce termină de citit, abordați coloana „CE AM ÎNVĂȚAT?”. Rugați elevii să noteze pe caietele lor lucrurile cele mai importante pe care le-au aflat, aliniind răspunsurile cu întrebările inițiale și notând celelalte informații (cunoștințe la care nu se așteptau) în josul coloanei.

Rugați elevii să prezinte întregii clase ideile din coloana „AM ÎNVĂȚAT” din caietele lor, și notați-le și dumneavoastră pe tablă.

Rugați elevii să compare ce știau cu ceea ce au aflat și comparați și răspunsurile notate cu întrebările puse de ei.

Rugați-i să decidă ce să facă cu întrebările rămase fără răspuns, ceea ce poate duce la un nou ciclu ȘTIU/VREAU SĂ ȘTIU/AM ÎNVĂȚAT, și alte studii.

ȘTIU	VREAU SĂ ȘTIU	AM ÎNVĂȚAT

Gândiți-vă la o activitate la clasă pe care ați avut-o recent (în ultimele două săptămâni) și la care ați fi putut utiliza această metodă.

Care a fost tema lecției?

Dar obiectivele lecției?

Cum ați fi întrebuințat-o?

Care ar fi fost avantajele utilizării ei?

Care ar fi fost dezavantajele?

Ce ar fi câștigat elevii?

Dar dumneavoastră?

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSORU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

2. Cadrul didactic și metodele interactive de predare-învățare

2.1 Competențele cadrului didactic care aplică metode interactive

Piaget a demonstrat că învățăm să dăm sens lumii înconjurătoare folosind conceptele pe care le avem deja. În acest proces de atribuire de sens, renunțăm la vechile idei și, astfel, ne îmbogățim capacitatea de asimilare a lucrurilor noi din lumea din jur. Teoria lui Piaget pleacă de la ideea că dezvoltarea copilului implică întărirea structurilor cognitive ale copilului, cu alte cuvinte, a schemelor mentale, „hărților” sau a rețelei de concepte de înțelegere și de reacție la experiențele fizice din propriul mediu. Meditând asupra experiențelor noastre, capacitatea noastră de înțelegere depinde de lumea în care trăim. Fiecare dintre noi generează propriile „reguli” și „modele mentale”, pe care le folosim pentru a da sens experiențelor la care suntem supuși. Prin urmare, învățarea implică adaptarea modelelor noastre mentale la noile experiențe.

Aplicarea metodelor interactive solicită efort intelectual și practic atât din partea elevilor cât și din partea profesorului care coordonează bunul mers al activității. Pentru susținerea învățării active și a gândirii critice, profesorul trebuie să dețină următoarele competențe:

- **Competență energizantă:** are în vedere capacitatea profesorului de a îi face pe elevi să dorească să se implice în activitate, în rezolvarea problemelor date. Elevii trebuie încurajați și stimulați să nu se oprească la prima soluție descoperită, ci să se antreneze în căutarea de soluții alternative
- **Competență empatică:** presupune abilitatea de a lucra cu elevii reușind să se transpună în situațiile pe care aceștia le parcurg. În acest mod, profesorul își va cunoaște mai bine elevii și va îmbunătăți comunicarea cu ei
- **Competență ludică:** capacitatea profesorului de a integra elemente ludice în activitatea de învățare pentru a o face mai atractivă și pentru a întreține efortul intelectual și fizic al elevilor
- **Competență organizatorică:** are în vedere abilitățile cadrelor didactice de a organiza colectivul clasei în echipe de lucru și de a menține și impune respectarea regulilor care privesc învățarea prin cooperare. Profesorul este cel care menține legătura dintre intervențiile participanților și subiectul discuției, evitând devierile
- **Competență interrelațională:** presupune disponibilități de comunicare cu elevii, menite să dezvolte și la aceștia abilitățile sociale necesare integrării optime în colectiv. Toleranța și deschiderea față de nou, precum și încurajarea originalității răspunsurilor elevilor va avea ca efect crearea de disponibilități asemănătoare elevilor săi în relație cu ceilalți

Alături de aceste competențe nu trebuie neglijate cele necesare și specifice tuturor cadrelor didactice:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

- Competențele științifice, disciplinare, care se referă la corectitudinea științifică, la calitatea, structurarea, logica internă și transpunerea didactică a conținuturilor care vor contribui la atingerea obiectivelor stabilite și la dezvoltarea la elevi a structurilor operatorii, afective, motivaționale, volitive și acționare
- Competențele psihopedagogice și metodice prin care se asigură eficiența psihopedagogică a demersului instructiv-educativ, logica didactică, profesorul mediind legătura elevului cu obiectul de învățământ
- Competențele manageriale și psihosociale ce țin de managementul educațional și de organizarea relațiilor sociale în clasa de elevi

Rolurile profesorului se redimensionează și capătă valențe noi, depășind optica tradițională prin care acesta era doar un furnizor de informații. În organizarea învățării interactive profesorul devine un coparticipant, alături de elev, la activitățile desfășurate, un falicitator al învățării.

Care este rolul dumneavoastră ca profesor? Cum puteți argumenta acest lucru?

În mod discutabil, cel mai important aspect al învățării prin cooperare trebuie să fie acceptarea de către membrii grupului a faptului că ei își pot realiza propriile obiective doar dacă ceilalți membri și le realizează pe ale lor. Nu ne putem referi la acest fapt ca la o interdependență pozitivă, ideea că „cineva nu poate să reușească fără ceilalți”.

Interdependența pozitivă poate fi realizată în diferite moduri în funcție de natura sarcinilor trasate, domeniul ce urmează a fi acoperit și experiența anterioară a elevilor. Iată câteva exemple:

- Elevii pot fi solicitați să lucreze în perechi și să pregătească o relatare comună despre un subiect, având responsabilitatea de a o remite unui grup mai mare.
- Un grup poate fi implicat într-o sarcină care poate fi îndeplinită numai dacă se folosesc materiale separate deținute de fiecare membru.
- Fiecărui membru al grupului i se poate repartiza un anumit rol (de exemplu președinte, secretar, rezumator, raportor)
- Fiecare membru poate fi solicitat să completeze prima ciornă a temei care trebuie îndeplinită de către întregul grup.
- Unui grup i se poate aduce la cunoștință că va primi un punctaj sau vor fi notați ca rezultat al performanței cumulate a muncii depuse de fiecare membru.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IAȘI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Este important să recunoaștem că a-i solicita pe elevi să lucreze în colaborare implică punerea lor în fața unor noi probleme. În mod efectiv noi introducem o mulțime suplimentară de obiective ce urmează a fi îndeplinite. Pe lângă încercarea de a își realiza obiectivele școlare, ei sunt solicitați să-și amintească obiectivele legate de deprinderile muncii în grup. În consecință, acest aspect al curriculum-ului trebuie să fie planificat și supravegheat la fel de atent ca oricare altul. Aceasta înseamnă, prin urmare, că lucrul în colaborare trebuie să fie introdus cu atenție și frecvența lui mărită treptat. Inițial, dificultățile trebuie minimizate, de exemplu, prin solicitarea fiecărui elev de a lucra cu un coleg cunoscut la o sarcină simplă. Natura sarcinilor, mărimea și complexitatea grupului pot fi sporite treptat pe măsură ce elevii capătă mai multă competență și încredere.

Acolo unde urmează a se folosi materiale, mai ales scrise, ca parte a muncii de grup, acestea vor fi selectate și prezentate cu atenție. Avem de asemenea nevoie de strategii pentru a-i ajuta să folosească cititul mai eficient în cadrul curriculum-ului.

Această abordare își are rădăcinile în opinia că cititul trebuie privit ca o strategie de învățare care implică decodarea unui text, înțelegerea conținutului său și raportarea și înțelegerea prezentă a cititorului. Prin intermediul acestor procese se fac judecăți și se extinde și modifică cunoștințele. Cu alte cuvinte, așa are loc învățarea.

Va fi necesar ca elevii să învețe să lucreze în colaborare pentru a desprinde înțelesul materialelor scrise. Aceasta implică ca elevilor să li se predea anumite strategii de analizare a unui text. Astfel, de exemplu, ca o parte a unei lecții de științe naturale sau umane li s-ar putea cere să lucreze cu alți elevi pentru a:

- Localiza și identifica anumite informații în material. Aceasta poate implica sublinierea unor părți de text pentru a indica unde pot fi găsite anumite informații.
- Marca informațiile localizate pentru a veni în sprijinul înțelegerii. Aici se pot grupa secțiuni de text în categorii de o anumită importanță.
- Organizarea informațiilor și prezentarea lor într-o formă diferită, posibil făcând o listă de puncte localizate în text sau completând informațiile într-un tabel sau grafic. Grupurilor li se poate cere de asemenea să ia în considerare întrebări sau probleme care nu sunt tratate în text sau sunt abordate necorespunzător. Aceasta i-ar putea solicita să gândească dincolo de materialul scris luând în considerare întrebări ca: „Ce s-ar fi putut întâmpla dacă...?” sau „Care ar fi rezultatul...?”

Alte tehnici uzuale implică unele modificări ale textelor ce urmează a se folosi. De exemplu:

- Activități care antrenează grupul în completarea materialului care are cuvinte sau secțiuni șterse
- Prezentarea unui text fragmentat în propoziții sau paragrafe separate pe care grupul trebuie să le pună în ordine
- Prevederea rezultatelor probabile înainte de a continua să citească următoarea pagină sau secțiune

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSORU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Este important să notăm că toate aceste abordări pleacă de la premisa că profesorul dă explicații eficiente și, probabil, demonstrații a ceea ce implică procesele înainte de a li se cere grupurilor să înceapă munca.

Ar fi absurd să pretindem că acest tip de abordare a descoperirii înțelesului în materialul scris, folosind strategii de grup, rezolvă dificultățile întâmpinate de acei elevi care au deprinderi de citire limitate. Totuși, îi poate ajuta cel puțin să participe la experiențele curriculum-ului de la care au fost excluși anterior. De asemenea, experiența colaborării cu cititori mai eficienți poate fi un mijloc de a îi ajuta să recunoască utilitatea potențială și, într-adevăr, plăcerea cititului.

Cum ați putea aplica tehnicile de lucru pe text în echipă, în cadrul unei ore de curs la specialitatea dumneavoastră?

Care ar fi aceste tehnici?

Cum ați proceda?

Care ar fi avantajele și dezavantajele întrebuirii acestei tehnici?

Ar fi fals să spunem că orele de învățare prin cooperare se desfășoară întotdeauna fără probleme. Pot apărea o serie de probleme reale, nici una însă imposibil de rezolvat.

Ocazional, **un elev care-i domină pe ceilalți** va vorbi exagerat de mult sau va încerca să controleze grupul. Cum putem preveni acest lucru?

Desemnați unul dintre elevi pentru a administra discuțiile la fiecare oră, funcție care va fi acordată prin rotație. Este slujba administratorului să-și trateze colegii în mod egal și să facă în așa fel încât toți să participe în mod egal. Mai mult, elevii înțeleg destul de repede că activitățile grupului se desfășoară mai eficient dacă i se permite fiecărui elev să-și prezinte materialul înainte de întrebări și comentarii. În acest fel se va reduce problema legată de dorința de dominație a vreunui elev.

Unii elevi citesc greu sau citesc încet și întâmpină dificultăți în crearea unui raport în cadrul grupului lor. Cum îi putem ajuta?

Pentru a rezolva această problemă, tehnica mozaicului, de exemplu, pornește de la grupurile de „experți”. În aceste grupuri, elevii au șansa de a discuta asupra raportului lor, de a-l modifica, pornind de la sugestiile altor membri ai grupului lor de experți.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSORU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IAȘI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Unii elevi sunt atât de talentați, încât se plictisesc să lucreze cu elevii mai înceți. Este oare învățarea interactivă eficientă și în ceea ce-i privește pe aceștia?

Plictiseala poate fi o mare problemă în orice clasă, indiferent de tehnica de predare aplicată. Cercetările sugerează că intensitatea acesteia scade în clasele în care se abordează învățarea interactivă, față de orele tradiționale. O schimbare interesantă pentru elevi poate fi aceea de a primi rolul de profesor. Dacă elevii inteligenți sunt încurajați să încerce să gândească asemenea unui profesor, experiența de învățare se poate transforma dintr-o sarcină plictisitoare într-o provocare captivantă.

În unele cazuri, elevii nu au experimentat niciodată învățarea prin cooperare. Vor funcționa aceste tehnici mai bine asupra **elevilor care au fost formați să fie competitivi**, de vârstă școlară mai mare?

Cercetările sugerează că învățarea prin cooperare are cel mai puternic efect atunci când este introdusă în școala primară. În mod evident, introducerea învățării prin cooperare este o încercare destul de grea pentru elevii de 16 ani care nu au experimentat-o niciodată înainte. Vechile moravuri se schimbă greu. Dar se schimbă și niciodată nu e prea târziu. Experiența a dovedit că, deși e nevoie de ceva mai mult timp, cei mai mulți elevi de liceu care participă la mozaic pentru prima oară manifestă o abilitate extraordinară de a învăța să extragă beneficiile din structura interactivă și cooperativă.

Răspundeți la cel puțin 4 dintre întrebările de mai jos:

Cum îi determinăm pe unul sau doi elevi să facă ei toată treaba?

De ce trebuie să se ajute elevii unii pe alții pentru a învăța?

De ce trebuie să îi intereseze ce fac colegii lor?

Cum îi putem împiedica pe elevii mai eficienți să diminueze contribuția celorlalți?

Cum pot elevii cu rezultate slabe să-și aducă o contribuție semnificativă?

Cum se poate structura activitatea de grup pentru a facilita învățarea maximă pentru toți membrii?

Ce tipuri de materiale și activități se pot folosi?

Cum îi putem încuraja pe colegi să încerce metode prin cooperare?

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRUINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IAȘIProiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

2.2 Mozaicul cu fișa de experti

Metoda „Mozaic cu fișe de expert” asigură cooperarea și îi implică pe elevi în propria lor educație, ajutându-se unii pe alții să înțeleagă lecțiile, în orice domeniu din curriculum. Această metodă poate fi folosită pentru însușirea de noi cunoștințe, pentru realizarea unui studiu de grup, atunci când elevii citesc un text, atunci când elevii ascultă o prezentare, etc

Această metodă poate fi aplicată la clase de orice mărime și este bine ca grupurile care se formează să fie compuse din elevi cât mai diferiți.

Cadrele didactice vor depune un plus de efort pentru a întocmi fișele de expert și eventual pentru a reconstrui textul manulului (sunt texte care au o dificultate prea mare în concepere și exprimare pentru ca elevii să poată lucra cu ele, fără ajutor) dar aceste materiale pot fi folosite la toate clasele de pe nivelul respectiv și în ani consecutivi (dacă nu se modifică programele școlare).

Metoda mozaic poate fi utilizată pe parcursul unei singure lecții sau pe parcursul mai multor lecții consecutive. Ideal ar fi ca timpul de lucru pentru o activitate să fie compus din două ore (în aceeași zi sau o oră una după alta).

Organizarea colectivului de elevi depinde de complexitatea lecției.

Spre exemplu, la o lecție de biologie, în care se învață structurile celulare, acestea fiind numeroase și diversificate, vom împărți clasa în mai multe grupuri de experți (7) și mai puține grupuri de bază (4 spre exemplu).

Pași de urmat

O clasă de 28 de elevi va fi împărțită în 4 grupuri de bază formate din câte 7 elevi. În grupul de bază, fiecare elev își alege o cifră, de la 1 la 7. Elevii cu cifra 1 vor forma prima grupă de experți, cei cu cifra 2, a doua grupă de experți, etc.

Fiecare grupă de experți primește textul prelucrat de către profesor (sau i se indică lecția din manual dacă aceasta este accesibilă) și fișa de expert cu sarcinile de lucru.

În cadrul grupului se citește textul, se răspunde la întrebările din fișă și se stabilește strategia care va fi adoptată pentru a preda noțiunile precizate în fișă, colegilor din grupul de bază.

Elevii se reîntorc în grupul de bază și fiecare predă celorlalți secvența de lecție precizată în fișa de expert.

În fiecare grup de bază toți elevii vor avea o sarcină: să-i facă pe colegi să înțeleagă un fragment din lecție (descrierea unui organit celular spre exemplu), să rețină noțiunile cele mai importante și să-și noteze în caietul de notițe, ideile principale.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Acest tip de lecție presupune participarea tuturor elevilor la activitatea de predare-învățare, motivarea lor în a se face înțeleși de către ceilalți, încurajează comunicarea și dezvoltarea abilităților de interrelaționare umană, stimulează cooperarea în vederea atingerii performanței, are un rol deosebit în desoperirea și dezvoltarea unor competențe de bază privind perceperea sinelui, comunicarea, acceptarea diversității, etc.

Exemplu de fișă de expert :

Fișa de expert nr.1

1. Citiți cu atenție textul.
2. Descrieți morfologia (aspectul) ribozomilor.
3. Precizați fiziologie (funcțiile) ribozomilor.
4. Pregătiți-vă să predați noțiunile pe care le-ați învățat despre ribozomi, colegilor voștri, folosind cea mai eficientă metodă.

2.3 Gândiți – Lucrați în perechi – Comunicați – Think – Pair – Share, utilizarea TIC

Gândiți – Lucrați în perechi – Comunicați

Tehnica Gândiți – Lucrați în perechi – Comunicați (Think – Pair – Share) (Lyman, 1992) implică un moment individual în care se caută răspunsuri la o problemă, un moment de confruntare a ideilor proprii cu ideile unui partener, ceea ce implică comunicare și un moment în care se lucrează cu întregul grup. Partenerii dintr-o pereche pot avea sarcini diferite sau chiar fiecare rând din clasă poate avea altă sarcină.

Etape de parcurs:

- ✓ *Comunicarea sarcinii de lucru:* Timp de câteva minute scrieți pe foaie toate ideile pe care le aveți despre un anumit subiect. Formulați cât mai multe răspunsuri posibile
- ✓ *Activitatea individuală*
- ✓ *Activitate în perechi:* Timp de câteva minute citiți colegului de bancă ce ați scris, comparați răspunsurile și formulați un răspuns comun cu care sunteți amândoi de acord
- ✓ *Activitate frontală:* Luați de la fiecare pereche câte o idee, un răspuns ori cereți ca fiecare pereche să rezume în 30 de secunde concluziile la care a ajuns. Notați răspunsurile pe tablă, pe flip-chart sau pe folie de retroproiector. Dacă nu aveți timp pentru a prelua răspunsurile de la toate perechile, fie că luați ideile numai de la două sau trei perechi, fie luați de la fiecare pereche câte o idee, care nu a mai fost prezentată anterior.

Primul moment este important deoarece obligă toți elevii să se gândească asupra subiectului propus, să actualizeze cunoștințele anterioare și le solicită o formulare în scris. Cel de al doilea moment este

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

important deoarece elevii conștientizează că partenerul are cunoștințe sau opinii diferite și că acesta constituie o sursă bună de completare a cunoștințelor proprii sau pentru clarificarea unor aspecte confuze. Fiecare elev conștientizează că în anumite situații devine o sursă și un sprijin în învățare pentru colegul lui. Acest moment este semnificativ în evaluarea metacunoștințelor prin comparație cu cunoștințele partenerului. Elevii învață unul dintre cele mai simple *procedee* de a găsi răspunsuri: adresarea unei întrebări altcuiva sau discuția cu altcineva. În acest moment elevii învață să comunice într-un limbaj accesibil pentru a fi înțeleși și învață să formuleze întrebări dacă nu au înțeles ceea ce li s-a spus. Este mai ușor să comunice cu perechea decât să comunice cu profesorul în fața întregii clase. Faptul că perechea confirmă ideile face să crească încrederea în sine și elevului nu-i este teamă să exprime public opinia sau răspunsul asupra căruia au reflectat cei doi. Această tehnică nu necesită mult timp și se poate utiliza de mai multe ori în timpul unei lecții, în evocarea cunoștințelor anterioare sau în realizarea sensului. O variantă a acestei metode este: *Gândeți – Lucrați în perechi – Lucrați în patru (Think – Pair – Square)* (Baloche, 1998) și implică momente individuale în care se caută răspunsuri la o problemă, momente de confruntare a ideilor proprii cu ideile unui partener și momente de prezentare a ideilor în fața unui grup. Tehnica poate fi utilizată în etapa de evocare a cunoștințelor anterioare, în etapa de realizare a sensului și în cea de reflecție.

Este această metodă aplicabilă în cadrul orelor dumneavoastră? Dacă da, cum ați putea să o aplicați? Dacă nu, de ce?

TIC

Nu putem vorbi de metode interactive fără să trecem în revistă instruirea asistată de calculator (IAC). Acesta este o varietate de experiențe didactice care utilizează calculatorul ca suport tehnic și softul ca suport informațional. Integrarea optimă a calculatorului în cadrul lecțiilor este condiționată de: asigurarea resurselor hardware (aparatura tehnică), asigurarea resurselor software (suporturi electromagnetice purtătoare de informație).

IAC este o modalitate extrem de utilă de prezentare a noilor cunoștințe, într-o manieră interactivă. Diverse întrebări și răspunsuri sunt receptate imediat, în același timp putându-se valorifica feedback-ul. În esență, IAC creează un mod conversativ de lucru, reușind să întrețină un dialog intens calculator-elev, elev-calculator, astfel încât achiziția de noțiuni noi să apară ca un produs interactiv bine încheiat.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Calculatorul, considerat un al treilea actor în demersul didactic, își asumă o serie de roluri și funcții. De exemplu, preia din sarcinile profesorului, acestuia din urmă reducându-i-se funcția de distribuitor de cunoștințe. Mai mult, calculatorul devine un mijloc de intervenție directă în organizarea situațiilor de învățare, preluând o serie de sarcini legate de organizarea activităților de repetiție, de exersare, de evaluare etc. În același timp însă, calculatorul oferă profesorului disponibilități de timp și disponibilități de a folosi acest timp ocupându-se de organizarea învățării, de structurarea conținuturilor, de ceea ce numim învățarea învățării, de stimulare a creativității elevilor.

Care sunt avantajele și dezavantajele utilizării calculatorului în demersul didactic?

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSORU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRUINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASIProiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

3. Viziune în aplicarea metodelor interactive

3.1 Proiectarea lecțiilor interactive

Unii profesori spun că proiectarea lecțiilor care stimulează învățarea activă cere o mai mare atenție decât cea a lecțiilor obișnuite, bazate pe prelegere. Aceasta se datorează faptului că se pregătesc să orchestreze activitatea tuturor elevilor în același timp. Asta implică analizarea atentă a scopului unei lecții și a ceea ce trebuie să facă un elev ca să învețe cât mai mult din ea.

Colaborarea este cheia succesului nu doar în clasă ci și în cancelarie. Vă încurajăm să purtați discuții profesionale sincere și deschise despre metodele care dau cele mai bune rezultate cu elevii dumneavoastră sau despre acelea care nu simțiți că vă ajută elevii să progreseze. Este foarte important să nu respingeți nici o idee pedagogică ca urmare a prejudecăților față de presupusa experiență (sau lipsă de experiență mai degrabă) a unui coleg. Țineți minte că misiunea dumneavoastră este să educați elevii și că puteți realiza aceasta mai degrabă împreună cu colegii dumneavoastră decât de unul singur. Dacă elevii înțeleg că ceea ce le cereți nu este o idee personală ci ceea ce cei mai mulți – sau toți profesorii – le cer, este mai probabil ca ei să perceapă că aceste lucruri sunt importante. Dacă, dimpotrivă, profesorii din școală au sisteme de valori contradictorii, elevii vor înțelege că dumneavoastră, profesorii, nu știți prea bine ce vreți de la ei. Și țineți minte că simpla enunțare a unor principii nu este suficientă pentru a-i convinge pe elevi.

Responsabilitatea de a învăța revine în cele din urmă doar elevului. Mediul școlar trebuie să-i permită să se angajeze în învățare, dar el însuși este cel care acționează. Totuși, înainte să acționeze, e nevoie să știe ce i se cere pentru a învăța eficient. Există câteva atitudini și comportamente pe care elevii activi care vor să devină independenți le afișează și pe care profesorii ar trebui să le promoveze și încurajeze, cum ar fi: încredere, implicarea activă, împărtășirea ideilor și ascultarea activă.

Încrederea

Elevii trebuie să ajungă să creadă că opiniile lor sunt apreciate. Trebuie să simtă că ceea ce gândesc și împărtășesc este unic, important și reprezintă o contribuție la o înțelegere mai profundă a conceptelor și problemelor care sunt dezbătute. Fără încredere în propria lor valoare și demnitate, nu se vor implica activ în construcția universului de cunoștințe.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IAȘI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Implicarea activă

Este demonstrat faptul că elevilor le place să fie implicați activ în procesul de învățare, la un nivel de provocare potrivit, și manifestă o capacitate mărită de a aprecia și înțelege. Elevii care se angajează pe deplin în învățare ajung să conștientizeze împlinirea pe care o resimt în urma depunerii unei cantități suficiente de energie și efort.

Împărtășirea ideilor

Împărtășirea ideilor este un comportament organizat. Inițiatorul trebuie să renunțe la ceva – o idee – de dragul celorlalți. Părinții își învață copiii de mici că este un comportament și o abilitate socială și de supraviețuire importantă. Copiii ajung să accepte ideea de a împărți, nu pentru că părinții lor vor acest lucru, ci pentru că înțeleg beneficiile ei intrinseci. Când elevii se angajează într-o astfel de activitate de împărtășire a anumitor lucruri, se dedică întregii comunități de elevi, clasei lor, școlii lor.

Ascultarea activă

Împărtășirea ideilor în clasă, printre colegi, presupune ascultare, renunțarea la emiterea de judecăți sau la impunerea propriei opinii în fața sau în detrimentul altora. Primesc în schimb înțelepciunea colectivă, ceea ce le încadrează ideile într-un context mai larg. Prin intermediul dialogului amplu, elevii devin capabili să-și examineze și să-și rafineze propriile idei sub forma unei tapiserii pe care o creează prin învățare și experiență de viață.

Ce întrebări vă puneți înainte de o lecție?

Gândiți-vă la o lecție ce urmează a fi predată și răspundeți la următoarele întrebări:

1. Cum se leagă de alte subiecte pe care le-au studiat elevii sau cum dezvoltă abilități pe care le-au dobândit anterior?
2. Cum îi pregătește pentru înțelegerea altor subiecte din această disciplină?
3. Cum se leagă de experiențele și interesele lor personale?
4. Ce cunoștințe și noțiuni specifice se vor explora sau transmite? Ce vor putea face elevii cu aceste cunoștințe sau noțiuni?
5. Ce dovezi veți căuta pentru a evalua învățarea?
 - a. Dovezi că elevii au învățat conținutul lecției
 - b. Dovezi că elevii aplică deprinderile dezvoltate în procesul de învățare din timpul lecției
6. În ce strategii de învățare și procese de grup vă propuneți să antrenați elevii?

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

7. Ce resurse vor fi necesare pentru activitățile din cadrul lecției?
8. Cât timp va dura fiecare activitate de învățare?
9. Cum vor fi grupați elevii pe timpul lecției?
10. Cum vor fi îndrumați elevii să formuleze întrebări și scopuri pentru a învăța?
11. Cum veți focaliza atenția elevilor asupra subiectului?
12. Cum le veți stârni curiozitatea?
13. Cum îi veți ajuta să-și reamintească unele lucruri legate de subiect, cunoscute deja din lecții anterioare sau din experiența proprie a elevilor?
14. Cum vor fi stimulați să pună întrebări?
15. Ce anume va fi prezentat sau explorat? Cum?
16. Cum vor folosi elevii cele învățate la lecție?
17. Cum voi ghida elevii să pună în practică abilitățile sau să opereze cu conceptele nou introduse?
18. Ce finalitate trebuie să aibă această lecție?
19. La ce alte activități poate conduce această lecție?
20. Ce întrebări vor rămâne neclarificate?

Alegeți 10 întrebări din lista de mai sus, care vi se par foarte importante. Care dintre ele – dacă este vreuna – vi se par inutile?

Câtă flexibilitate vă permiteți atunci când proiectați o lecție?

Recomandare: gândiți-vă la un coleg în care aveți încredere și cu care puteți discuta un plan de lecție. Povestiți-i despre lecția pe care o aveți în minte atunci când ați răspuns la cele 10 de întrebări și arătați-i răspunsurile. Cereți-i părerea. După lecție, împărtășiți-i opiniile dumneavoastră. Notați în jurnal cum v-ați simțit în timpul discuțiilor cu colegul.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

3.2 Evaluarea învățării interactive

Este important să menționăm că evaluarea nu trebuie privită ca pe o acțiune în care activitatea din clasă este întreruptă ca să se „poată face” evaluare și cu atât mai puțin care are loc în ziua din calendarul școlar în care directorul dă un test de lectură întregii școli.

Dimpotrivă, evaluarea trebuie să țină de responsabilitățile profesorilor și să reprezinte o componentă continuă a predării.

Evaluarea este un proces continuu care implică reflectarea și interpretarea evenimentelor și activităților din clasă pe măsură ce acestea au loc. Prin urmare, mai presus de orice, evaluarea presupune o activitate mentală care descoperă informații relevante și oferă un răspuns evenimentelor care apar.

Toate acestea par grandioase și poate intimidă. Este necesar să accentuăm că nu sugerăm adoptarea unor abordări radical diferite, ci doar să găsim căile prin care să ne ameliorăm capacitatea de a învăța din, și de a răspunde experiențelor din clasă.

În acest scop, evaluarea poate fi împărțită în trei componente. Acestea nu sunt elemente discrete sau independente și, în practică, se suprapun sau chiar apar simultan. Ele sunt:

1. culegerea de informații
2. analiza
3. măsurile

Culegerea de informații

Trebuie subliniat din nou că elementul principal necesar evaluării în clasă este activitatea psihică. Aceasta este recunoașterea faptului că ceea ce știm și ceea ce se poate afla în urma interacțiunilor obișnuite cu elevii sunt cele mai semnificative tipuri de informații care conduc la îmbunătățirea predării.

Toate metodele discutate se bazează în mare măsură pe observație din partea profesorului, ceea ce pornește de la următoarele constatări:

- ✓ Din moment ce toți profesorii își observă elevii, nu este necesar să se irosească timpul pentru sistematizarea acestui proces, permițând folosirea observațiilor pentru înregistrarea unor informații semnificative.
- ✓ Este un proces flexibil care poate fi adaptat pentru a satisface nevoi diferite și a furniza informații privind diversele aspecte ale activității din clasă.
- ✓ Se poate desfășura în mod regulat și poate constitui o parte obișnuită a activităților uzuale din clasă.
- ✓ Dacă sunt făcute cu grijă, observațiile pot fi o metodă exactă de supraveghere a procesului.

Vom examina metodele de culegere de informații în clasă care par a fi cele mai semnificative și fezabile pentru profesorii din școlile obișnuite.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSORU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRUINSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IAȘIProiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Acestea sunt:

- ✓ Discuția
- ✓ Însemnările
- ✓ Planificările sau listele de control
- ✓ Testele

Discuția

Discuția poate fi cea mai obișnuită metodă folosită de profesori pentru a înțelege și evalua efectele a ceea ce se petrece în clasă. Discuția se poate desfășura sub diverse forme, în funcție de stilul personal și preferințele individuale. În majoritatea claselor primare este un fapt cotidian.

Discuția este deosebit de valoroasă pentru a verifica înțelegerea de către elevi a scopului și naturii sarcinilor în care sunt antrenați. Ne poate ajuta de asemenea să evaluăm reacțiile indivizilor față de activitatea pe care au fost solicitați s-o desfășoare.

Diversele forme de discuții structurate pot să încurajeze copiii să gândească cu voce tare și să reflecteze la propria lor învățare. O abordare folositoare este de a încuraja copiii să discute în perechi, unde fiecare copil trebuie să asculte timp de două minute cele expuse de partenerul său referitor la ceea ce au făcut în timpul zilei. Li se explică că trebuie să asculte în mod activ. Aceasta înseamnă să asculte cu atenție, să încerce să înțeleagă ceea ce aud, și să pună întrebări doar dacă există neclarități. Prin această abordare a ascultării active fiecare elev îl ajută pe celălalt să relateze mai clar ceea ce gândește și simte relativ la sarcinile și activitățile din clasă.

Însemnările

În mod inevitabil, într-o clasă aglomerată va fi nevoie să se păstreze o evidență în scris. Din nou, aceasta se poate face într-un mod neprotocolar, nestructurat, sau pe baza unei forme convenite. În general, capacitatea profesorilor de a înregistra nenumărate informații detaliate scrise este limitată. Totuși, majoritatea profesorilor preferă să țină însemnări neprotocolare sau jurnale concise ale evenimentelor ce au loc și ale ideilor ce apar și pe care doresc să le urmărească în viitor.

Având în vedere observațiile făcute în alte capitole, dorim să încurajăm elevii să-și țină propriile însemnări. Aceasta face parte din strategia generală de încurajare a tuturor elevilor să-și asume responsabilitatea învățării personale. De asemenea, poate contribui la înțelegerea modului în care fiecare elev percepe activitatea sa în școală. Apar, desigur, dificultăți când se solicită elevilor să țină însemnări ale realizărilor și experiențelor lor. În primul rând, apare problema timpului. Dacă copiii trebuie să-și petreacă timpul notând ce au făcut, când trebuie să facă acest lucru? În plus, s-ar putea ca mulți copii să nu posede cunoștințele necesare (citit, scris) pentru a face însemnările ei înșiși. Tot ceea ce putem spune

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IAȘI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

este că, școlile unde copii sunt familiarizați cu tehnica însemnărilor proprii într-un stadiu timpuriu al evoluției lor școlare aceste probleme par rezolvate în mare măsură. Timpul necesar este alocat deoarece personalul simte că metoda însemnărilor proprii este o caracteristică valoroasă a experienței de învățare oferită copiilor. În mod similar, aderarea lor la această idee denotă că ei găsesc modalități de a ajuta copiii să depășească dificultățile comunicării scrise. Acestea pot implica folosirea desenelor, ținerea însemnărilor în perechi sau în grup mic, sau forme de diverse tipuri.

Este probabil ca politica unei școli referitoare la controlul progresului elevilor să includă folosirea unei multitudini de însemnări cu caracter descriptiv, cu scopul de a face rezumatul activității încheiate, a reflecta evoluția socială sau a descrie anumite evenimente care au apărut și sunt considerate semnificative. În cazul în care este necesar ca asemenea însemnări să fie păstrate pentru a fi utilizate pe viitor, se va acorda o atenție deosebită formulării utilizate. Este probabil, de exemplu, ca descrierile să conțină atât caracteristici explicite, cât și implicite. În acest caz, cititorul trebuie să fie îndrumat, pentru a recunoaște care a fost realitatea observată efectiv și care este interpretarea profesorului care a făcut însemnările.

Planificările sau listele de control

O modalitate de structurare a înregistrărilor orale sau scrise se bazează pe un formular sau listă de control care indică domeniile față de care se poate analiza progresul. Aceasta poate contribui la reducerea timpului necesar înregistrării, dar îi îngrijorează pe unii profesori de vreme ce introducerea structurilor poate deveni restrictivă. Unele planificări ale înregistrărilor sunt oferite de schemele comerciale, dar în ansamblu este mai înțelept ca profesorii dintr-o școală să-și facă propriile înregistrări. Aceasta oferă garanția că ceea ce este înregistrat reflectă aspirațiile curriculum-ului întregii școli.

Stilul, ca și conținutul schemelor de înregistrare, poate varia. În unele cazuri ele pot avea forma unor subtitluri cuprinzătoare, generale, în raport cu care se notează comentarii calitative; acestea pot fi alcătuite din întrebări ce urmează a fi puse, sau se pot baza pe liste de afirmații care sunt bifate sau datate pe măsură ce copiii ating anumite stadii în procesul de învățare.

Exemplul de mai jos face parte dintr-un curriculum care a fost modificat în mai multe etape cu implicații în planificare și evaluare. Obiectivele sunt defalcate în miniobiective care ne sugerează cum pot fi evaluate.

De exemplu: Obiectiv general – capacitatea de a comunica constatările făcute printr-o modalitate adecvată.

Ce trebuie să se urmărească:

- ✓ poate vorbi altui copil despre munca lui/ei
- ✓ poate scrie o relatare clară a muncii lui/ei

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

- ✓ poate desena o hartă simplă
- ✓ încearcă să folosească alte metode de comunicare a descoperirilor (de exemplu: poezii, grafică, desene, muzică)
- ✓ își modifică comunicarea în funcție de publicul anticipat

Atunci când un grup de profesori optează să elaboreze propriile planificări pentru controlul progresului, următoarele linii directoare se pot dovedi folositoare în determinarea elementelor adecvate pentru a fi incluse:

1. Elementele trebuie să fie enumerate pe cât posibil în termenii unui comportament observabil

Pentru a facilita observația este preferabil să se folosească enumerări precise ale acțiunilor ce pot fi observate.

2. Elementele trebuie să descrie numai un singur comportament

De exemplu, un element care este formulat „se joacă și muncește bine” descrie două comportamente distincte. Dacă este necesar observarea amândurora, atunci ele trebuie să apară ca elemente separate.

3. Elementele trebuie să fie stabilite la un nivel corespunzător

Când se scriu aceste elemente, este important să fie luate în considerare următoarele aspecte generale:

- ✓ să fie în legătură cu scopurile și obiectivele generale ale curriculum-ului
- ✓ să țină seama de vârsta elevilor ce urmează a fi evaluați
- ✓ să nu fie atât de generale încât să nu aibă sens sau atât de specifice încât să fie banale
- ✓ să descrie comportamente care pot fi atinse în mod real; de exemplu, elementul care stipulează „îi înțelege pe alții” este nerealist

Teste

Analiza tehnicilor de colectare de informații nu pot exclude referirile la testare. Testarea dă naștere la probleme considerabile în multe școli, exemplele experienței didactice necorespunzătoare fiind ușor de găsit.

Dorim să subliniem importanța abordărilor neprotocolare în testarea realizărilor elevilor. De foarte multe ori, profesorii subapreciază valoarea informațiilor pe care le obțin atunci când solicită elevii să îndeplinească sarcini în clasă pentru a vedea cât de bine progesează. Evaluările scrise, exercițiile scurte de la sfârșitul săptămânii, întrebările și testele sunt strategii intrate în uz pentru a recapitula ceea ce au învățat elevii. Ele reprezintă formele cele mai „naturale” de evaluare de vreme ce constituie o componentă a activităților obișnuite care desfășoară în clasă. De asemenea, prezintă avantajul important că se află în raport direct cu curriculum-ul curent.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IAȘI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Dacă intenționați să dați copiilor orice formă de test, oficial sau nu, întrebați-vă ce rezultate urmăriți. Scopuri diferite necesită măsuri diferite.

Până recent, educația a fost dominată de folosirea testelor care compară elevii între ei (de exemplu teste de inteligență, teste de lectură) care spun puțin sau nimic despre talentele specifice sau domeniile pe care fiecare elev le stăpânește. Aceste teste standard au următoarele caracteristici principale:

- ✓ compară oamenii între ei
- ✓ sunt folosite în selectarea membrilor cu performanțe ridicate și scăzute dintr-un grup
- ✓ nu cuprind activități specifice curriculum-ului
- ✓ pot fi folosite doar ocazional (de exemplu o dată pe trimestru sau an)

Mai recent, s-a acordat atenție unui alt mod de abordare care implică utilizarea testelor efectuate prin raportare la criterii. Obiectul acestor teste îl constituie activitatea copilului în comparație cu anumite sarcini specifice cuprinse în curriculum. Principalele caracteristici ale acestei abordări sunt:

- ✓ compară activitatea unei persoane cu standardul stabilit
- ✓ are ca scop acordarea de asistență în planificarea educației fiecărui elev
- ✓ încearcă să testeze ce a fost predat și prin urmare are legătură directă cu curriculum-ul
- ✓ poate fi folosit pentru controlul progresului în mod regulat (zilnic dacă este necesar)
- ✓ poate fi elaborată de profesori.

În mod clar, este necesar ca profesorii să înțeleagă diferența dintre aceste două modalități de abordare a testării, și, desigur, când să o folosească pe fiecare.

Examinați câteva exemple ale acestor afirmații făcute în urma testării copiilor:

Vârsta mentală a lui John în momentul efectuării testului de lectură este de 6,9.

Scorul lui Mary este al doilea în ordine ierarhică.

Scorul lui David este mediu.

George are un coeficient de inteligență WISC de 80.

Aceste afirmații sunt exemple ale folosirii diverselor tipuri de teste standard. Progresul acestor elevi a fost evaluat în raport cu performanțele altor copii în cazul realizării aceluiași sarcini. Profesorul nu poate vedea poziția fiecărui elev în funcție de ceilalți copii dar nu are feedback-ul gradului în care fiecare a reușit sau nu să atingă obiectivele educației.

Acum comparați afirmațiile anterioare cu următoarele:

Ted poate aduna fără greșală toate combinațiile de numere întregi de o cifră de la 1 la 9.

Helen poate scrie 90% din cuvintele de pe a doua listă de cuvinte.

Betty poate înota pe spate două lungimi de bazin.

Aceste afirmații sunt rezultatul folosirii abordărilor referitoare la activitatea celorlalți copii. Informațiile sunt folosite în planificarea sarcinilor care ar trebui repartizate fiecărui copil.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IAȘI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Trebuie subliniat că problema nu constă în faptul că un mod de abordare este bun și altul nu, ci în înțelegerea momentului și a modului în care să fie folosit fiecare. Dacă urmăriți să selectați câțiva elevi foarte buni sau slabi și să identificați nivelul mediu, sau să observați realizările relative ale elevilor în ceea ce privește deprinderile și cunoștințele general acceptate, asigurați-vă că ele evaluează domeniile care fac obiectul preocupărilor dumneavoastră. Este de asemenea important să se cunoască modul în care s-a realizat standardizarea testului. În această etapă poate fi util să cereți sfaturi pentru a vă asigura că luați decizia corespunzătoare. Dacă, pe de altă parte, scopul dumneavoastră este evaluarea obiectivelor curriculum-ului care au fost atinse, cu scopul de a lua decizii referitoare la tipurile de activități care ar trebui stabilite pentru fiecare copil, folosiți abordările pe bază de criterii de referință.

Să luăm un exemplu pentru ilustrarea problemei. Iată un fragment dintr-un raport scris de o profesoară de școală primară:

„Mă preocupă în continuare progresul lui Adil. Pare să nu-i pese de munca lui. Petrece mult timp visând sau amestecându-se în treaba celorlalți copii. În ultimele două săptămâni a completat doar două fișe și practic n-a făcut nimic din ceea ce trebuia să facă. Detestă să citească deși acum câteva zile l-am văzut zăbovind îndelung în fața raftului cu cărți, uitându-se la o carte despre căile ferate...”

Ce aflăm din acest raport?

De unde știe că lui nu-i pasă de munca sa?

Ce vrea să spună prin „visând”, sau chiar mai rău, prin „amestecându-se în treaba celorlalți copii”? Ce îl împiedică să-și desfășoare activitatea sau amestecul său are o pondere mult mai mare?

De ce spune “el detestă să citească” și totuși face precizarea care Adil este interesat totuși de unele cărți?

Rescrieți raportul evitând interpretările cât mai mult posibil.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSORU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IAȘI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Concluzie

Metodele expuse în acest modul nu sunt decât o parte din cele care susțin predarea interactivă și care facilitează învățarea interactivă. Rămâne la alegerea profesorului pe care să le folosească, cum să le adapteze conținutului disciplinei predate, să le combine cu altele, astfel încât să obțină eficiență maximă în demersul instructiv-educativ.

Metodele alese nu pot fi privite ca forme exterioare conținutului, ci, dimpotrivă, ca elemente cuprinse în însăși logica organizării conținutului de instruire. Alfel spus, problema „cum să se predea,” „cum să se învețe” (ceea ce ține de metodă) este indisolubil legată de problema „ce să se învețe” (ceea ce revine conținutului).

Este adevărat faptul că unele metode sunt specifice diferitelor obiecte de studiu. De exemplu, adevărurile care fac obiectul științelor naturii – fizică, chimie, biologie etc, rezultate dintr-un proces de cercetare experimentală, de descoperire, manifestă în mod firesc o predilecție pentru metodele de învățare prin redescoperire, prin experimentare, adevărurile matematice printr-un demers sau construcție rațională, conținuturile literare prin contactul nemijlocit cu textul literar, atele prin demonstrație și exercițiu practic etc.

Acest lucru însă nu trebuie să împiedice profesorul să folosească unele metode interactive, aplicabile anumitor tipuri de lecții (de consolidare, de recapitulare, de evaluare etc) sau anumitor teme. Metodele interactive sunt cele care permit elevilor să învețe mai ușor, să vină în întâmpinarea diferitelor stiluri de învățare și să transforme profesorul într-un veritabil facilitator al învățării.

Accesați linkul <http://www.youtube.com/watch?v=KEFpaY3GI-I>. Urmăriți filmul despre teoria inteligențelor multiple.

Care credeți că este impactul acestei teorii asupra educației și modul în care este bine ca elevii să învețe și profesorii să predea? Argumentați opiniile dumneavoastră într-un paragraf.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSORU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IAȘI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Descărcați testul accesibil la adresa

http://www.didactic.ro/materiale/24340_inteligente-multiple-test

Completați chestionarul. Care este tipul de inteligență predominantă pentru dumneavoastră?

Considerați că testul aplicat elevilor ar fi folositor pentru activitatea dumneavoastră?

De ce?

Parcurgeți subcapitolul *V. Metode de ultimă generație (sau ale „ultimului val”)* al capitolului *Metodele de învățământ* din ediția a III-a a cărții *Psihopedagogie*, coordonat de Constantin Cucoș, ed. Polirom, 2009, (p. 369-387).

Alegeți o metodă care nu a fost prezentată în cadrul acestui modul, pe care ați întrebuința-o la clasă. Explicați apoi cum ați utiliza-o și care ar fi avantajele ei, pentru profesor și pentru elevi (minimum 10 rânduri-maximum 15 rânduri).

Accesați linkul.

Vizionați filmul: <http://www.teachers.tv/videos/teaching-pythagoras>

Care a fost prima impresie despre lecție?

Ce metode a întrebuințat profesorul?

Care sunt argumentele lui pentru alegerea acestor metode?

Sunteți de acord? De ce?

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN IASI

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

Bibliografie selectivă

1. Altman D., Cheswick A., *Pregnant Relationship Typology in Social Groups*, S.P. Symposion, 1987
2. Campbell L., *Mindful Learning*, Corwin Press, 2003
3. Cerghit I., *Metode de învățământ*, Polirom, 2006
4. Cucuș C. (coord.), *Psihopedagogie*, Polirom, 2009
5. Chmot A., Barhardt S., El-Dinary P., Robbins J., *The Learning Strategies Learning*, Longman, 1999
6. Hughes M., Vass A., *Strategies for Closing the Learning Gap*, MPG Books Ltd, 2003
7. Paloș S., Sava S., Ungureanu D., *Educația Adulților*, Polirom, 2007
8. Văcărețu A. S., Ruoho K., Pop M., *Evaluarea în sprijinul învățării*, EDP, 2007

Sitografie selectivă

- ✓ http://www.dppd.ro/pedagogie/209evaluare_Velea.pdf
- ✓ <http://gtbn.webs.com/Materiale/fisa%204,%20cap%207,8,9.pdf>
- ✓ <http://www.scribd.com/doc/26718452/Stilul-de-Invatare-Chestionar>
- ✓ http://dppd.ulbsibiu.ro/ro/ccocd/consiliere/documente/stilul_de_invatare.pdf
- ✓ <http://www.scribd.com/doc/49645723/5/Stilurile-de-invatare>
- ✓ http://www.ftl.ucf.edu/TeachingAndLearningResources/CourseDesign/Assessment/content/101_Tips.pdf
- ✓ <http://www.bedu.com/Publications/PueblaFinal2.pdf>
- ✓ www.ted.com
- ✓ www.teachers.tv